

HOL KOMMUNE TEKNISK ETAT
Ålmannvegen 8
3576 HOL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Torbjørn Raugstad, 32 26 68 10

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren 2025 - Hol kommune

Hol kommune har avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at Ustaoset avløpsrenseanlegg verken overholder fosforrensekravet eller sekundærrensekravet.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at dersom avvik på rensekravene ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det er et brudd på forurensningsloven § 7 å koble til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg, som ikke overholder kravene i forurensningsregelverket.

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapportene til etterretning.

Kommunen skal betale et gebyr på 10 600 kroner for vårt arbeid med egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapporter for Geilo og Ustaoset avløpsrenseanlegg med tilhørende avløpsnett.

Avløpsnettet til Geilo avløpsrenseanlegg

Hol kommune har for 2025 rapportert at avløpsnettet til Geilo renseanlegg har åtte installerte nødoverløp og ingen regnvannsoverløp i fellessystem. Dette er samme antall som for 2024. Dere har videre rapportert at 374 m³ urensset avløpsvann og 1,08 kg fosfor har gått i overløp på avløpsnettet i 2025. Dette er en økning fra forrige rapporteringsår, da dere rapporterte at 302 m³ urensset avløpsvann og 0,21 kg fosfor gikk i overløp.

Dere har rapportert at det er 4 740 innbyggere og 3 050 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Antallet tilknyttede innbyggere og fritidsboliger har økt vesentlig siden 2024, da dere rapporterte at

det var 2 442 innbyggere og 1 775 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet. Dette tilsvarer en økning på 95 % fra 2024 til 2025 for antall innbyggere tilknyttet og en økning på 71 % for fritidsboliger.

I tillatelsen er det stilt krav om at virkningsgraden på avløpsnettet innenfor Geilo rensedistrikt skal være minst 95 %. I skjema for årsrapportering har dere beregnet at virkningsgraden på avløpsnettet innenfor Geilo tettbebyggelse er 92 %. Kravet i tillatelsen gjelder for rensedistriktet, mens beregnet virkningsgrad i årsrapporteringsskjemaet gjelder for hele tettbebyggelsen. Dere har videre beregnet at 0,08 % av den totale tilførte vannmengden til avløpsnettet har blitt sluppet ut via driftsoverløp.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at det i nye tillatelser stilles krav til dokumentasjon av virkningsgrad for avløpsnettet, samt at utslipp på grunn av feil på avløpsnettet, stans i pumpestasjoner og liknende ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnettet med mer enn 5 %, og deretter 3 % etter en viss tid. Videre stilles det krav til at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke skal være over 2 %.

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnett. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen. Siden dette er en innledende kartlegging, vil det ikke bli gitt avvik for eventuelle brudd på kravene i årets tilbakemelding. Det kan imidlertid bli aktuelt med strengere oppfølging i neste års rapportering.

Geilo avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Geilo avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 558 805 m³ avløpsvann og at 420 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,08 % av alt vann inn til renseanlegget. Dette er en liten økning fra 2024, da avløpsvannet i overløp utgjorde 0,01 % av alt vann inn til renseanlegget.

Dere har rapportert at anleggets dimensjonerende kapasitet er 30 000 pe (BOF₅). Dere oppgir at maksukebelastningen i 2025 er 16 780 pe (BOF₅). Dette samsvarer med vår utregning av maksukebelastningen basert på enkeltprøve for største tilførsel av BOF₅ til avløpsrenseanlegget, datert 17.04.2025.

Geilo avløpsrenseanlegg har en rensegrad for fosfor på 97,42 % i 2025 og klarer dermed fosforrensekravet i tillatelsen på 93 %. Avløpsrenseanlegget oppfyller også kravet i tillatelsen om maksimalt årlig utslipp av 0,35 tonn fosfor til Usteåni, med et utslipp på 80 kg fosfor i rapporteringsåret.

Geilo avløpsrenseanlegg overholder sekundærrensekravet i 2025.

Avløpsnettet til Ustaoset avløpsrenseanlegg

Hol kommune har rapportert at avløpsnettet til Ustaoset avløpsrenseanlegg har 14 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Dette er samme antall som ble rapportert for 2024. Videre har dere rapportert at 2 m³ urensset avløpsvann og 0,012 kg fosfor har gått i overløp på avløpsnettet i 2025. Dette er en vesentlig reduksjon fra 2024, da dere rapporterte at 2 627 m³ urensset avløpsvann og 1,83 kg fosfor gikk i overløp på avløpsnettet.

Dere har rapportert at det er 93 innbyggere og 655 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er en økning fra 2024, da dere rapporterte at det var 55 innbyggere og 638 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet.

Dere har beregnet at virkningsgraden til avløpsnettet innenfor tettbebyggelsen er 53 %, mens kravet i tillatelsen er 95 % for rensedistriktet. Videre har dere beregnet at 0,2 % av den totale tilførte vannmengden til avløpsnettet har blitt sluppet ut via driftsoverløp. Vi viser til informasjon om krav til virkningsgrad og driftsoverløp i nye tillatelser, samt kartlegging i rapporteringsåret 2025, under «Avløpsnettet til Geilo avløpsrenseanlegg».

Ustaoset avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Ustaoset avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 22 531 m³ avløpsvann og at 36 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Mengden avløpsvann i overløp utgjør 0,16 % av alt vann inn til renseanlegget. Dette er en liten økning fra forrige år da avløpsvannet i overløp utgjorde 0,14 % av alt vann inn til anlegget.

Avløpsrenseanleggets dimensjonerende kapasitet er rapportert til å være 3 450 pe (BOF₅). Dere rapporterer at maksukebelastningen i 2025 er 2 135 pe (BOF₅). Dette samsvarer med vår utregning av maksukebelastningen basert på enkeltprøve for største tilførsel av BOF₅ til avløpsrenseanlegget, datert 19.04.2025.

Ustaoset avløpsrenseanlegg har en rensesgrad for fosfor på 92,47 % i 2025 og klarer dermed ikke fosforrensekravet i tillatelsen på 93 %. Dette er et avvik. Renseanlegget overholder likevel kravet i tillatelsen om maksimalt årlig utslipp av 0,07 tonn fosfor til Ustevatn, med et utslipp på 22 kg fosfor i rapporteringsåret.

Ustaoset avløpsrenseanlegg har avvik fra sekundærrensekravet. Dette skyldes at det er én prøve for BOF₅, datert 19.04.2025, som har en 100 % overskridelse av renseskravene, det vil si at renseeffekten er lavere enn 70 % og at utslippskonsentrasjonen er større enn 50 mg O₂/l. I tillegg er det tre prøver for KOF_{CR} som overskrider renseskravene med 100 %, det vil si at renseeffekten er lavere enn 75 % og at utslippskonsentrasjonen er over 250 mg O₂/l.

Vi minner om at 100 % overskridelser av renseskravene skal varsles Statsforvalteren, jf. forurensningsforskriften § 14-14.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

Hol kommune har i vedtak av 02.05.2013 krav om at det skal gjennomføres resipientovervåking i Usteåne og Ustevatnet. Virksomheten skal innen 15. februar året etter utslippsåret rapportere resultatene fra resipientovervåkingen til Statsforvalteren.

Statsforvalteren viser til e-post fra Rambøll v/Rune Storli datert 25.03.2025 med vedlagt årsrapport for 2025 for resipientovervåking i Usteåne ved Geilo renseanlegg og Ustevatn ved Ustaoset renseanlegg i Hol kommune.

I tråd med pålegget om resipientovervåking, skal det tas seks prøver årlig. Rapporten bekrefter at det i 2025 ble gjennomført totalt ni prøvetakninger for vannkjemi ved Geilo renseanlegg og syv prøvetakninger for vannkjemi og planteplankton ved Ustaoset renseanlegg. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år.

Resultatene er lagt inn i Vannmiljø. Vi registrerer at overvåkningsdata for 2025 er dobbelt registrert. Vi ber om at dette følges opp, og at det innføres gode rutiner som sikrer at tilsvarende feil ikke oppstår på nytt. Vi minner om at det er kommunens ansvar, i henhold til gjeldende utslippstillatelse, å sørge for korrekt og fullstendig registrering av data. Riktig datagrunnlag er en forutsetning for korrekt klassifisering av miljøtilstand og bruk av dataene i Vann-Nett.

Vi minner om at det i pålegget om resipientovervåking inkluderer parameteren løst reaktivt ortofosfat på filtrerte prøver (P-ORTO-F). I Vannmiljø er noen av dataene i Usteåne lagt inn som ufiltrert fosfat (P-PO4), selv om det i rapport og vedlagte analyserapporter er beskrevet prøve/analyse av løst reaktivt ortofosfat. Vi ber om at dette følges opp, og at fremtidige prøver tas i tråd med pålegget om resipientovervåking.

I henhold til overvåkningsprogrammet skal det tas prøver av begroingsalger hvert tredje år, og ettersom det ble gjennomført i 2023, skal det ikke gjøres igjen før i 2026.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Usteåne ved Geilo renseanlegg og Ustevatn ved Ustaoset renseanlegg til etterretning.

Konklusjon

Hol kommune har avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at Ustaoset avløpsrenseanlegg verken overholder fosforrensekravet eller sekundærrensekravet.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at dersom avvik på rensekravene ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det er et brudd på forurensningsloven § 7 å koble til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i forurensningsregelverket.

Vi tar med dette egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

<https://www.statsforvalteren.no/nn/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport. For Hol kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på to egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre 10 600 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Mabel Katrine Seland Trovum
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Torbjørn Raugstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent